

Przystanek matura

Zadania i ćwiczenia ułatwiające przygotowanie się do egzaminu maturalnego z języka polskiego

Przykładowe zadania do testu historycznoliterackiego: „Pieśń o Rolandzie” (fragment)

CLXVIII

Roland czuje, że śmierć jest blisko. Uszami mózg mu się wylewa. Modli się do Boga za swoich parów, aby ich przyjął do nieba; następnie prosi anioła Gabriela za samego siebie. Bierze róg, iżby mu nikt nie robił wyrzutu, i drugą ręką swój miecz zwany Durendalem. Nieco dalej niż na strzelenie z kuszy idzie ku Hiszpanii przez pole. Wstępuje na wzgórek. Tam, pod pięknym drzewem, są cztery stopnie zrobione z marmuru. Na zielonej trawie upada na wznak. Omdlewa, śmierć jego się zbliża.

CLXXII

Roland uderza w krzemioną skałę. Miecz zgrzyta, nie pryska, nie szczybi się. Kiedy widzi, że nie może go złamać, zaczyna w duszy lamentować nad nim: „Ha, Durendalu, jakiś ty piękny, jaki jasny i biały! Jak słońce łśnisz i płoniesz. [...] Tobą zdobyłem tyle i tyle krajów, które dzierży Karol siwobrody. O ciebie, mieczu, gryzie mnie ból i troska. Raczej umrzeć niż cię zostawić poganom! Boże, ojczyzna nasza, nie ścierp, aby Francja zaznała tego wstydu!”.

CLXXIII

Roland uderzył mieczem o krzemień! Walił nim więcej niżbym zdołał powiedzieć. Miecz zgrzyta, nie pryska, ani się nie łamie. Odskakuje ku niebu. Kiedy hrabia widzi, że go nie złamie, żałuje go w duszy bardzo łagodnie. „Ha! Durendał, jakiś ty piękny i święty! Twoja złota gałka pełna jest relikwii: ząb świętego Piotra, krew świętego Bazylego i włosy wielbnego świętego Denisa, strzęp szaty Najświętszej Panny. Nie godzi się, by poganie cię posiadli, chrześcijanie powinni pełnić twoją służbę. Obyś nigdy nie dostał się w ręce tchórza! [...]

CLXXIV

Roland czuje, że śmierć go bierze całego: z głowy zstępuje do serca. Biegnie rycerz pędem na szczyt góry, położył się na zielonej murawie, twarzą do ziemi. Pod siebie kładzie swój miecz i róg. Obrócił głowę ku zgrai pogan; tak czyni, chcąc, aby Karol powiedział i wszyscy jego ludzie, że umarł jako zwycięzca i jako zacy hrabia. Raz po raz słabnącą ręką uderza się w piersi. Za grzechy swoje wyciąga ku niebu swoją rękawicę.

CLXXVI

Hrabia Roland leży pod sosną. Ku Hiszpanii obrócił twarz. Wiele rzeczy przychodzi mu na pamięć: tyle ziem, które zdobył dzielny rycerz, i słodka Francja, i krewniacy, i Karol Wielki, jego pan, który go wychował. Płacze i wzdycha, nie może się wstrzymać. Ale nie chce przypomnieć siebie samego; bije się w piersi i prosi Boga o przebaczenie: „Prawdziwy Ojczy, któryś nigdy nie skłamał, ty, któryś przywołał świętego Łazarza spośród umarłych, ty, któryś ocalił Daniela pomiędzy lwów, ocal moją duszę od wszystkich niebezpieczeństw za grzechy, którym popełnił w życiu!”. Ofiarował Bogu swą prawą rękawicę, święty Gabriel wziął ją z jego dłoni. Opuścił głowę na ramię; doszedł ze złożonymi rękami swego końca. Bóg zsyła mu

swego anioła Cherubina i świętego Michała Opiekuna; z nimi przyszedł i święty Gabriel. Niosą duszę hrabiego do raju.

Zadanie 1

Dokończ zdanie.

„Pieśń o Rolandzie” to

- A. opowiadanie.
- B. epos rycerski.
- C. legenda.

Zadanie 2

Przedstaw Rolanda, uwzględniając

- A. jego pochodzenie -
- B. funkcję, jaką pełnił -

Zadanie 3

Jaką rolę w życiu rycerza pełnił miecz?

.....
.....

Zadanie 4

Uzasadnij, że miecz dla Rolanda miał znaczenie

- A. emocjonalne -
- B. sakralne -

Zadanie 5

Dlaczego Roland chciał zniszczyć swój miecz?

.....
.....

Zadanie 6

Przyporządkuj czynom Rolanda (A, B, C) ich symboliczne znaczenie (1, 2, 3)

- A. Roland udaje się na wzgórze.
- B. Roland zwraca twarz w kierunku Hiszpanii.
- C. Roland wyciąga ku niebu swoją rękawicę.

1. Uważa się za lennika Stwórcy.
2. Nawiązanie do Golgoty.
3. Umiera jako zwycięzca.

Zadanie 7

Dokończ zdanie.

Scena śmierci Rolanda realizuje hasło

- A. memento mori.
- B. ars moriendi.
- C. dance makabre.

Zadanie 8

Dokończ zdanie.

Utwór, który ma na celu propagowanie przykładów pięknego życia i wzorów postaw godnych naśladowania ma charakter

- A. parenetyczny.
- B. opisowy.
- C. dramatyczny.

Zadanie 9

Zaznacz P jeśli sformułowanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

- A. W powyższym fragmencie tekstu występują zjawiska nadprzyrodzone.
- B. W opisie śmierci Rolanda została zachowana zasada decorum.

Zadanie 10

Wskaż stosowny kontekst literacki.

- A. Jan Kochanowski „Odprawa posłów greckich”.
- B. Adam Mickiewicz „Reduta Ordonu”.
- C. „Legenda o św. Aleksym”

ODPOWIEDZI DO ZADAŃ

Zadanie 1

B

Zadanie 2

- A. Roland był hrabią, siostrzeńcem Karola Wielkiego.
- B. Roland dowodził tylnym oddziałem wojsk Karola w bitwie z Saracenami.

Zadanie 3

Miecz służył rycerzowi do walki z wrogiem. Roland używał go też do zdobywania terenów, którymi później władał król.

Zadanie 4

- A. Miecz nosił imię Durendel.
- B. W gałce miecza znalazły się relikwie świętych.

Zadanie 5

Roland chciał zniszczyć swój miecz, aby nie dostał się w ręce wroga. Gdyby miecz zdobył nieprzyjaciel, to Roland okryłby się hańbą jako rycerz.

Zadanie 6

- A. 2
- B. 3
- C. 1

Zadanie 7

B

Zadanie 8

A

Zadanie 9

- A. P
- B. P

Zadanie 10

B